

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**УКРАЇНСЬКИЙ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ІМЕНІ Г.Ф. КВІТКИ-ОСНОВ'ЯНЕНКА**

ФІЛОЛОГІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

**Збірник наукових праць
студентства й наукової молоді**

Харків – 2020

УДК: 881 + 883 + 882 + 882 + 808
Ф 56

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 6 від 20. 10. 2020 року

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Голобородько Костянтин Юрійович – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;

Маленко Олена Олегівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики;

Мельников Ростислав Володимирович – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова;

Щербакова Наталія Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови;

Лебеденко Юлія Миколаївна – кандидат філологічних наук, доцент, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;

Сергієнко Катерина – голова студентського наукового товариства українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність фактичних даних, чіткість викладу тексту, цитування, а також мовно-стилістичний рівень написання матеріалів.

Філологія ХХІ століття : Збірник наукових праць студентства й наукової молоді [редкол.: К. Ю. Голобородько (голов. ред) та ін.]. – Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2020. – 72 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Бабець Богдан Костянтинович

Модель ідеального суспільства у творах В. Винниченка «Сонячна машина» та Ол. Гакслі «Прекрасний новий світ»..... **59**

Будилко Анастасія Олександрівна

Образ міста в прозі Валер'яна Підмогильного..... **60**

Верман Максим Олександрович

Проблематика твору Олеся Бердника «Зоряний косар»..... **62**

Дрожжина Катерина Василівна

Образ «маленької людини» у творі Сергія Жадана «Інтернат»..... **64**

Мажара Анастасія Вікторівна

Репрезентація модусу суб'єктивного досвіду у творах чорнобильської тематики в Україні (на матеріалах публіцистики)... **66**

Черногуз Юлія Костянтинівна

«Минуле й сучасне» в ліриці Ліни Костенко..... **68**

Якубець Інна Миколаївна

Збірка «Сезон ненаписаних віршів» Б. Томенчука в рецепціях літературознавців..... **69**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Бабець Богдан Костянтинович
Харків, ХНПУ імені Г. С. Сковороди
Наук. кер.: к. філол.н., доц. Р. В. Мельників

МОДЕЛЬ ІДЕАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА У ТВОРАХ В. ВИННИЧЕНКА «СОНЯЧНА МАШИНА» ТА ОЛ. ГАКСЛІ «ПРЕКРАСНИЙ НОВИЙ СВІТ»

Скільки існує людство, стільки намагається побудувати ідеальний світ, ідеальне суспільство, де кожен буде вільною незалежною людиною. З'являються нові ідеалогії, формуються нові політичні фракції, але тим не менш за два тисячоліття від Різдва Христового так і не було створено навіть нічого схожого. А отже, нам залишається тільки мріяти про таку суть речей, читаючи утопічно-антиутопічні твори.

У своїй статі я порівнював твори В. Винниченка "Сонячна машина" і Ол. Гакслі "Прекрасний новий світ", і дійшов до висновку, що вони в чомусь дуже різні, а в чомусь одночасно дуже схожі. Звичайно, що схожість зумовлена однаковим жанром, але це тільки здається на перший погляд. Справа полягає в тому, що незважаючи на присутність обов'язкового жанрового атрибуту - (анти)ідеального суспільства, воно там будується на зовсім різних засадах. У Гакслі все більш класично – чіпування для урівнення людей, а у Винниченка головним і чи не єдиним каталізатором виступає, власне, Сонячна машина, дивовинахід, який має полегшити життя.

Більше того, на мою думку, навіть не це має центральну роль. Звичайно, дивовинахід, який замість розвитку уводить людей в бік деградації, це дуже іронічно й цікаво – те, що мало врятувати знищує, але найбільш інтригуючим є суспільство і його трансформації. Спочатку ідеального суспільства навіть близько не має, а отже немає утопії. Потім з'являється Сонячна машина, яка, власне, і дає нам уявлення, яке опиняється хибою, і замість утопії, ми отримуємо антиутопію, тобто антиідеальне суспільство, а епілогом всієї історії стає дистопія, фактичне знищення суспільства як абстрактного об'єкту.

"Сонячна машина" є унікальним твором, який послідовно поєднує в собі утопію, антиутопію і дистопію. Якщо Ол. Гакслі запропонував нам у творі "Прекрасний новий світ" класичну антиутопію, то В. Винниченко обрав інше – ілюстрацію циклу існування суспільства, так би мовити від початку до кінця. Тож, на мою думку, "Сонячна машина" має більш перспективну концепцію для розвитку жанру.

Література

1. Олдос Гакслі. "Якийчудеснийсвітновий!" / ОлдосГакслі; – [пер. з англійської В. Морозов]. – Львів : ВСЛ, 2016. 368с.; **2. В.К. Винниченко.** "Сонячна машина" / В. К. Винниченко; – Харків : Рух, 1928; **3. Томас Мор.** "Утопія" / Т. Мор, Т. Кампанелла ; – [пер. з лат. Й. Кобов] - Київ : Дніпро, 1988. - с. 16-114.

Будилко Анастасія Олександрівна
Харків, ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Наук. кер.: к. філол. н., доцент Р. В. Мельників

ОБРАЗ МІСТА В ПРОЗІ ВАЛЕР'ЯНА ПІДМОГИЛЬНОГО

Образ міста – один із домінуючих у літературі 1920-х років, зокрема в поезії М. Семенка, В. Сосюри, П. Тичини, «неокласиків», Є. Плужника, прозі М. Хвильового, М. Івченка, М. Могілянського, В. Домонтовича, Б. Тенети, М. Галич, А. Любченка, Гео Шкурупія та ін. Засловами Р. Мовчан, варто говорити про «кількадікурсів міста, кілька його стильових структур. Серед них можна вирізнити якнайзагальніші: футуристичну, неокласичну, романтичну, реалістичну» [5; 398].

Українська урбаністична проза в модерністському дискурсі чи не вперше була представлена і по-новаторському потрактована в романі «Місто» Валер'яна Підмогильного. Цей твір поряд з іншими засвідчив спроможність української романістики засвоювати класичні традиції як власної, так і зарубіжної, зокрема, французької, літератури, на новому естетичному та філософському рівні осягати найскладніші соціопсихологічні проблеми: місто – село – людина – інтелігент, творець на межі їх взаємодії.

Образ міста в прозі Валер'яна Підмогильного досліджували такі науковці, як Р. Мовчан, В. Ільїн, С. Павличко, О. Галета, В. Шевчук, І. Назаренко.

Розглядаючи «Місто» В. Підмогильного як зразок нового вітчизняного модерністського роману, Р. Мовчан наголосила на тому, що «у ньому світовий мотив підкорення людиною міста як об'єктивний шлях людської цивілізації моделювався по-новому – не так у соціальній, як у психологічній і навіть філософській площинах» [5; 423].

Незважаючи на великий інтерес до творчої спадщини В. Підмогильного, досі не проаналізовано належним чином структуру художнього простору роману на образно-символічному рівні, попри те, що кожен поціновувач творчого доробку В. Підмогильного визначає цю концепцію як домінуючу в його творчості. Отже, саме цим і зумовлена **актуальність** роботи.